

Boodschap van paus Franciscus voor Missiezondag 2023

Met brandend hart (naar Lucas, 24,13-35)

Broeders en zusters!

Voor de Wereldmissiezondag van dit jaar heb ik een thema gekozen geïnspireerd door het verhaal van de Emmaüsgangers in het Evangelie van Lucas (cf. 24,13-35): “Met brandend hart”. De twee leerlingen waren verward en teleurgesteld, maar de ontmoeting met Christus in het woord en in het breken van het brood ontvlamde in hen het enthousiaste verlangen opnieuw naar Jeruzalem te gaan en te verkondigen dat de Heer waarlijk was opgestaan. In de beschrijving van het Evangelie zien we deze verandering bij de leerlingen door enkele opvallende beelden: *hun harten brandden in hen* terwijl Jezus de Schriften verklaarde, *hun ogen gingen open* toen zij hem herkenden en uiteindelijk *stonden ze onmiddellijk op* en gingen op weg. Door te mediteren bij deze drie beelden, die de weg van alle missionaire leerlingen weerspiegelt, kunnen wij onze ijver voor het verkondigen van het Evangelie in de wereld van vandaag vernieuwen.

1. *Ons hart brandde in ons “terwijl Hij onderweg met ons sprak en ons de Schriften ontsloot”. Het woord van God verlicht en verandert het hart in missionaire activiteit.*

Op de weg van Jeruzalem naar Emmaüs was het hart van de twee leerlingen somber, zoals aan hun gezicht te zien was, vanwege de dood van Jezus in wie zij hadden geloofd (cf. v.17). Geconfronteerd met de mislukking van de gekruisigde Meester, stortte hun hoop dat Hij de Messias was in elkaar (cf. v.21).

“Terwijl zij zo aan het praten waren en van gedachten wisselden, kwam Jezus zelf op hen toe en liep met hen mee.”(v.15). Zoals Hij in het begin de leerlingen riep, zo ook nu te midden van verwarring, neemt de Heer het initiatief; Hij gaat naar hen toe en loopt met hen mee. In zijn grote barmhartigheid wordt Hij nooit moe bij ons te zijn, ondanks al onze mislukkingen, twijfel, zwaktes en de treurigheid en het pessimisme die ons “onverstandig en traag van hart” (v.25) maken, mannen en vrouwen van klein geloof.

Vandaag, net als toen, blijft de Verrezen Heer dicht bij zijn missionaire leerlingen en loopt naast hen, vooral wanneer zij zich verward voelen, ontmoedigd, angstig voor het mysterie van het onrecht dat hen omringt en hen probeert te verpletteren. Daarom: “Wij mogen ons de hoop niet laten ontnemen!” (*Evangelii gaudium*, 86). De Heer is groter dan al onze problemen, vooral wanneer we die tegenkomen in onze missie van het verkondigen van het Evangelie in de wereld. Want uiteindelijk is deze missie Zijn missie en wij zijn niet meer dan zijn nederige medewerkers, “onnutte knechten” (cf. Lucas 17,10).

Graag wil ik mijn verbondenheid in Christus betuigen aan alle missionarissen, mannen en vrouwen, in de wereld, vooral aan hen die een moeilijke tijd doormaken. Lieve vrienden, de verrezen Heer is altijd bij jullie. Hij ziet jullie grootmoedigheid en de offers die jullie brengen voor de missie van evangelisatie in verre landen. Niet iedere dag van ons leven is vol zonschijn, maar laat ons niet de woorden vergeten die Jezus onze Heer sprak tot zijn vrienden voor zijn lijden: “Weliswaar leeft gij in de wereld in verdrukking, maar hebt goede moed: Ik heb de wereld overwonnen.” (Johannes 16,33).

Nadat Hij had geluisterd naar de twee leerlingen op weg naar Emmaüs, verklaarde de verrezen Heer “Beginnend met Mozes [...] hun uit al de profeten wat in al de Schriften op

Hem betrekking had.” (Lucas 24,27). Het hart van de leerlingen werd verwarmd zoals zij later aan elkaar bekenden: “Brandde ons hart niet in ons, terwijl Hij onderweg met ons sprak en ons de Schriften ontsloot?” (v.32). Jezus zelf is het levende Woord, die alleen ons hart kan laten branden en ons kan verlichten en veranderen.

Zo kunnen we de uitspraak van de heilige Hieronymus beter begrijpen, dat “de Schrift niet kennen betekent Christus niet kennen” (*Commentaar op Jesaja*, proloog). “Zonder de Heer die onze geest ontvankelijk ervoor maakt, is het onmogelijk om de Heilige Schrift diepgaand te begrijpen. Maar het tegendeel is ook waar: zonder de Heilige Schrift blijven de gebeurtenissen van de zending van Jezus en van zijn Kerk in de wereld ook onbegrijpelijk.” (*Aperuit illis*, 1). Daarom is kennis van de Schrift belangrijk voor het christelijk leven en nog meer voor de verkondiging van Christus en zijn Evangelie. Want anders geef je aan anderen je eigen ideeën en plannen door. Een koud hart kan andere harten nooit laten branden!

Laten we ons daarom altijd begeleiden door de verrezen Heer die ons de betekenis van de Schriften verklaart. Moge Hij ons hart laten branden in ons, moge Hij ons verlichten en veranderen, zodat wij zijn mysterie van verlossing aan de wereld kunnen verkondigen met de kracht en de wijsheid van zijn Geest.

2. Onze ogen “gingen open en herkenden Hem” in het breken van het brood. Jezus in de Eucharistie is bron en hoogtepunt van de missie.

Doordat hun hart brandde voor het woord van God drongen de leerlingen er bij de mysterieuze reiziger op aan om bij hen te blijven toen het avond werd. Verzameld rond de tafel werden hun ogen geopend en herkenden ze Hem toen Hij het brood brak. Het beslissende element dat de ogen van de leerlingen opende was de opeenvolging van handelingen die Jezus voltrekt: Hij nam het brood, zegende het, brak het en gaf het hun. Dat waren de gebruikelijke handelingen van het hoofd van een Joods huishouden, maar uitgevoerd door Jezus Christus met de genade van de Heilige Geest, brachten zij het teken van de broodvermenigvuldiging en vooral dat van de Eucharistie, het sacrament van het kruisoffer, in herinnering bij zijn twee tafelgenoten. Maar precies op het moment dat zij Jezus herkennen in het breken van het brood, “verdween Hij uit hun gezicht”. (Lucas 24,31). Hier kunnen we een wezenlijke realiteit van ons geloof herkennen: Christus die het brood breekt, wordt nu het gebroken brood, gedeeld met de leerlingen en zo door hen verteerd. Hij is niet langer te zien want Hij is nu het hart van de leerlingen binnen gegaan, om hen des te meer te laten branden, en dit zet hen er onmiddellijk toe aan op weg te gaan en met iedereen deze unieke ervaring van de ontmoeting met de verrezen Heer te delen. Zo is de verrezen Christus zowel degene die het brood breekt alsook, tegelijkertijd, het brood zelf, gebroken voor ons. En zo wordt elke missionaire leerling ertoe opgeroepen, zoals Jezus en in Hem door de werking van de Heilige Geest, te worden tot degene die het brood breekt en tot degene die gebroken brood is voor de wereld.

In samenhang hiermee moeten we bedenken dat het breken van materieel brood met de hongerigen in de naam van Christus al een christelijke missionaire handeling is. Hoeveel meer is dan het breken van het Eucharistisch brood, dat Christus zelf is, bij uitstek een handeling van missie, daar de Eucharistie bron en hoogtepunt is van het leven en de missie van de Kerk.

Zoals paus Benedictus XVI erop wees: “We kunnen immers de liefde die wij in het Sacrament [van de Eucharistie] vieren, niet voor onszelf houden. Zij vraagt vanuit haar wezen om met anderen te worden gedeeld. Waar de wereld behoefte aan heeft, is de liefde van God, is Christus ontmoeten en in Hem geloven. Om deze reden is de Eucharistie niet alleen bron en hoogtepunt van het leven van de Kerk. Zij is dat ook van haar zending: ‘Een echt eucharistische Kerk is een missionaire Kerk’”. (*Sacramentum caritatis*, 84).

Opdat wij vrucht dragen moeten wij in eenheid met Jezus blijven (cf. Johannes 15,4-9). Deze eenheid wordt bereikt door dagelijks gebed, vooral in eucharistische aanbidding wanneer we in stilte verblijven in de aanwezigheid van de Heer, die bij ons blijft in het Heilig Sacrament. Door liefdevol deze gemeenschap met Christus te onderhouden kan de missionaire leerling een mysticus in actie worden. Mogen onze harten altijd verlangen naar het gezelschap van Jezus, als een echo van het vurige pleidooi van de twee leerlingen van Emmaüs, vooral wanneer het avond wordt: "Blijf bij ons, Heer!" (cf. Lucas 24,29).

3. *Wij gaan onmiddellijk op pad, met de vreugde anderen te vertellen over de verrezen Christus. De eeuwige jeugd van een Kerk die altijd voort gaat.*

Nadat hun ogen waren geopend en zij Jezus herkenden "in het breken van het brood", "stonden [de leerlingen] onmiddellijk op en keerden naar Jeruzalem terug" (cf. Lucas 24,33). Dit onmiddellijke opstaan en terugkeren om de vreugde van de ontmoeting met de Heer met anderen te delen, laat zien dat "de vreugde van het Evangelie het hart vult en het hele leven van allen die Jezus ontmoeten. Allen die zich door Hem laten redden, worden bevrijd van zonde, droefheid, innerlijke leegte en eenzaamheid. Met Jezus Christus wordt vreugde geboren en steeds opnieuw geboren." (*Evangelii gaudium*, 1). Men kan de verrezen Jezus niet werkelijk ontmoeten zonder in vuur en vlam gezet te worden met enthousiasme om iedereen over Hem te vertellen. Daarom zijn de eerste en belangrijkste bronnen van de missie diegenen die de verrezen Christus hebben leren kennen in de Schriften en in de Eucharistie, die zijn vuur in hun hart dragen en zijn licht in hun blik. Zij kunnen getuigen van het leven dat nooit sterft, zelfs niet in de moeilijkste situaties en in de donkerste momenten.

Het beeld van "ze stonden onmiddellijk op" herinnert ons nogmaals aan de blijvende geldigheid van de *missio ad gentes*, de missie toevertrouwd aan de Kerk door de verrezen Heer om alle mensen en volken te evangeliseren tot aan het einde der aarde. Vandaag meer dan ooit, heeft onze menselijke familie, gewond door zo veel onrechtvaardigheid, zo veel ongelijkheid en oorlog, de Blijde Boodschap van vrede en verlossing in Christus nodig. Ik maak van de gelegenheid gebruik nogmaals te benadrukken, dat "allen het recht [hebben] om het Evangelie te ontvangen. Christenen hebben de plicht het Evangelie te verkondigen zonder iemand uit te sluiten. Daarbij moeten ze geen nieuwe verplichtingen opleggen, maar anderen laten delen in hun vreugde, hen een mooie horizon aanwijzen en uitnodigen op een heerlijke maaltijd." (*Evangelii gaudium*, 14). Missionaire bekering blijft het belangrijkste doel dat we onszelf als individuen en als gemeenschap moeten stellen, want "de missionering [is] het paradigma van elke opdracht van de Kerk." (*ibid.*, 15).

Zoals de apostel Paulus zegt, laat de liefde van Christus ons geen rust (cf. 2 Korintiërs 5,14). Deze liefde is tweevoudig: de liefde van Christus voor ons die onze liefde voor Hem oproept, inspireert en opwekt. Een liefde die de voortdurend naar buiten gaande Kerk altijd jong houdt. Want de missie van het verkondigen van het Evangelie van Christus is aan al haar leden toevertrouwd, in de overtuiging dat "Hij voor allen [is] gestorven, opdat zij die leven niet meer voor zichzelf zouden leven, maar voor Hem die ter wille van hen is gestorven en verrezen" (v.15). Ieder van ons kan bijdragen aan de missionaire beweging: met onze gebeden en activiteiten, met materiële offers en het offer van ons lijden, en met ons persoonlijk getuigenis. De Pauselijke Missiewerken vormen bij uitstek het instrument om deze missionaire samenwerking op spiritueel en materiaal vlak te stimuleren. Daarom is de collecte van Missiezondag bestemd voor het Pauselijk Missiewerk voor de Geloofsverbreiding.

De dringende noodzaak van de missionaire activiteit van de Kerk brengt natuurlijk een steeds nauwere missionaire samenwerking met zich mee van al haar leden en op elk niveau. Dit is een wezenlijk doel van de synodale reis die de Kerk heeft ondernomen, geleid door de

kernwoorden: *gemeenschap, participatie, missie*. Deze reis is zeker geen beweging naar de Kerk zelf; ook is het geen referendum over wat we moeten geloven en praktiseren, geen geval van menselijke voorkeuren. Het is veel meer een proces van op weg gaan en, zoals de leerlingen van Emmaüs, luisteren naar de verrezen Heer. Want Hij komt altijd in ons midden om de betekenis van de Schriften te verklaren en het brood te breken voor ons, zodat wij door de kracht van de Heilige Geest, zijn missie in deze wereld kunnen uitvoeren.

Net zoals de twee leerlingen van Emmaüs de anderen vertelden wat er onderweg gebeurd was (cf. Lucas 24,35), zo zal ook onze verkondiging een vreugdevol verhaal zijn over Christus de Heer, zijn leven, zijn lijden, zijn dood en verrijzenis, en de wonderen die zijn liefde heeft bewerkstelligd in ons leven.

Laten we daarom weer op weg gaan, verlicht door onze ontmoeting met de verrezen Heer en gedreven door zijn Geest. Laten we weer op weg gaan met brandend hart, met onze ogen open en onze voeten in beweging. Laten we op weg gaan om andere harten te laten branden met het woord van God, de ogen van anderen te openen voor Jezus in de Eucharistie en iedereen uit te nodigen samen de weg te gaan van vrede en verlossing die God, in Christus, de mensheid heeft geschonken.

Heilige Maria, u die met ons onderweg bent, Moeder van Christus' missionaire leerlingen en Koningin van de Missies, bid voor ons!

Rome, Sint Jan van Lateranen, 6 januari 2023, Hoogfeest van de Openbaring des Heren.

FRANCISCUS

Vertaling vanuit de Duitse en Engelse tekst door Missio